

Sygn. akt I UZ 151/10

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania L. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2010 r.,

zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 maja 2010 r.,

**zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że kwotę
"1.800 zł" zastępuje kwotą 120 (sto dwadzieścia) zł.**

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 16 września 2009 r. stwierdził, że pobierająca emeryturę L. Z. w 2007 r. osiągnęła przychód uzasadniający zawieszenie jej emerytury i zwrot przez nią kwoty 12.289,77 zł.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 27 stycznia 2010 r. zmienił decyzję i zmniejszył zobowiązanie zwrotu do kwoty 4.960,44 zł.

W apelacji ubezpieczona żądała zmniejszenia zobowiązania do kwoty 413,37 zł.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 27 maja 2010 r. uwzględnił jej apelację i zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 413,37 zł tytułem nienależnie pobranej emerytury za 2007 r. Jednocześnie zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz ubezpieczonej 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję. Podstawę prawną orzeczenia o tych kosztach stanowiły przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c., § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.; dalej rozporządzenie).

Pozwany w zażaleniu zarzucił nieprawidłowe ustalenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego, gdyż w sprawie zastosowanie miały przepisy § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia. Na tej podstawie wniósł o zmianę postanowienia i zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny zastosował tzw. stawkę powszechną, czyli taką jak dla wartości przedmiotu sporu albo zaskarżenia w sprawach cywilnych - § 6 pkt 5 rozporządzenia. Jednak nawet gdyby aprobować tę podstawę, to wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji nie przekraczała 5.000 zł (4960,44 - 413,37 zł), zatem właściwa byłaby niższa stawka z § 6 pkt 3.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia o kosztach nie rozważano i w ogóle pominięto szczególne uregulowanie dotyczące minimalnej stawki kosztów zastępstwa procesowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Metodycznie, wobec przyjętej w rozporządzeniu metody regulacji, należało w pierwszej kolejności ocenić czy przedmiot rozpoznanej sprawy wykraczał poza rodzajową podstawę stawki minimalnej przewidzianą dla spraw, które rozpoznaje sąd ubezpieczeń społecznych.

Skoro w rozporządzeniu wydzielone zostały w rozdziale 3 sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych obok spraw *stricte* cywilnych, to punktem wyjścia

powinno być pytanie czy przewidziana dla tych spraw stawka minimalna nie była właściwa dla przedmiotu sprawy sądowej wyznaczonej decyzją pozwanego.

W rozporządzeniu wszak mamy regulację szczególną stanowiącą, że w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego stawki minimalne wynoszą 60 zł (§ 12 ust. 2). Prawodawca posłużył się tu pojęciami wymagającymi samodzielnej wykładni (jak „ubezpieczenie społeczne”, „zaopatrzenie emerytalne”). Regulacja ta skłania do stwierdzenia, że właśnie ze względu na tak ogólne sformułowania jej zakres nie jest precyzyjnie zamknięty.

Z drugiej strony obowiązuje ogólna zasada, że wysokość stawek w sprawach nieokreślonych w rozporządzeniu ustala się przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju (§ 5).

Jeżeli więc zwróci się uwagę, że rozliczany przychód osiągniany przez ubezpieczonego (emeryta) decyduje o zawieszeniu bądź o zmniejszeniu świadczenia (emerytury) - art. art. 104 i 105 oraz 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach, to nie można nie stwierdzić, że przedmiotem sprawy jest świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego albo z zapatrzenia emerytalnego. Wobec przedmiotu sprawy nie można było zatem odejść od regulacji szczególnej z § 12 ust. 2.

Zasadnie zatem zarzuca pozwany, że do ustalenia kosztów zastępstwa prawnego nie miał zastosowania § 6 rozporządzenia.

Uzasadniało to uwzględnienie wniosku zażalenia i w konsekwencji orzeczenie reformatoryjne poprzez zastąpienie kwoty 1.800 zł kwotą 120 zł (§ 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2).

Stanowisko, że podstawę zasądzenia opłaty za czynności adwokackie w sprawie o zwrot świadczenia z ubezpieczenia społecznego powinny stanowić stawki przewidziane w rozporządzeniu dla spraw z zakresu ubezpieczenia społecznego, Sąd Najwyższy zajął już poprzednio w postanowieniu z 1 czerwca 2010 r. (II UZ 11/10).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do przepisów art. 398¹⁶ i 394¹ § 3 k.p.c.

